

VALTIONEUVOSTON ASETUS RADIOLAITTEIDEN VAATIMUSTENMUKAISUUDESTA

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta. Uusi asetus korvaisi voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta (600/2016), joka ehdotetaan kumottavaksi.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/53/EU radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 1999/5/EY kumoamisesta (*jäljempänä radio-laitedirektiivi*) on Suomessa pantu täytäntöön sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) säännöksillä sekä radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetulla valtioneuvoston asetuksella. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2380 radiolaitedirektiivin muuttamisesta (*jäljempänä radiolaitedirektiivin muutos*) annettiin 23.11.2022. Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin on tehty radiolaitedirektiivin muutoksen edellyttämät muutokset. Tällä valtioneuvoston asetuksella viimeisteltäisiin radiolaitedirektiivin muutoksen kansallinen täytäntöönpano.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tiettyihin erikseen määriteltyihin radiolaiteluokkiin kuuluvien radiolaitteiden erityisistä vaatimuksista sekä rekisteröinti- ja merkintävelvoitteista. Valtioneuvoston asetus radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 251 ja 252 §:n nojalla. Asetus tulisi muutosdirektiivin mukaisesti voimaan 28.12.2024.

Asetusehdotuksen tausta

Radiolaitedirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 luvun säännöksillä sekä sen 251 §:n 2 momentin ja 252 §:n 2 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta. Radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetulla valtioneuvoston asetuksella säädetään radiolaitedirektiivin 44 artiklan sekä 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan ja 5 artiklan 2 kohdan nojalla annetuissa säädöksissä määriteltyihin tiettyihin radiolaiteluokkiin kuuluvien radiolaitteiden erityisistä vaatimuksista sekä rekisteröinti- ja merkintävelvoitteista.

Radiolaitedirektiivin muutos annettiin 23.11.2022 ja se tuli voimaan 27.12.2022. Muutosdirektiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia sekä sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin että radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Radiolaitedirektiiviin tehdyt muutokset ovat verraten yksityiskohtaisia ja teknisiä, eivätkä jätä jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa. Säännökset ovat myös yksiselitteisiä, eivätkä sisällä vaihtoehtoja tai valinnaisuuksia. Direktiivimuutos koskee latausrajapintojen ja –protokollien yhdenmukaistamista, mahdollisuutta hankkia tietyt radiolaitteet ilman latauslaitetta sekä kuluttajille ja muille loppukäyttäjille annettavia tietoja.

Jäsenvaltioiden on muutosdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti annettava ja julkaistava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 28.12.2023. Tasavallan presidentti vahvisti lain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain

muuttamisesta (1186/2023) 22.12.2023. Laki tulee voimaan muutosdirektiivin mukaisesti 28.12.2024. Radiolaitedirektiivin liitteen I a l osan 1.13 kohdassa tarkoitettujen radiolaiteluokkien eli kannettavien tietokoneiden osalta sitä kuitenkin sovelletaan vasta 28.4.2026 lukien. Valtioneuvoston asetuksen osalta Suomi myöhästyy annetusta määräajasta. Kyse on kuitenkin erittäin pienestä ja teknisestä muutoksesta, eikä myöhästymisen vaikutus muutosdirektiivin mukaisen sääntelyn voimaantuloon.

Nykytila

Radiolaitedirektiivi

Radiolaitedirektiivi määrittelee yhteiset olennaiset vähimmäisvaatimukset EU:n markkinoilla saataville asetettaville radiolaitteille. Sääntelyn tavoitteena on varmistaa, että EU:n alueella käyttöön otettavat ja markkinoille saatettavat radiolaitteet ovat turvallisia, käyttävät radiotaajuuksia tehokkaasti ja tukevat radiotaajuuksien tehokasta käyttöä haitallisten häiriöiden välttämiseksi. Vastuu siitä, että markkinoille saatettavat radiolaitteet täyttävät niille asetetut olennaiset vaatimukset, on ensisijaisesti radiolaitteiden valmistajilla. Mikäli radiolaitteet täyttävät EU:n virallisessa lehdessä julkaistuissa harmonisoiduissa standardeissa määritellyt niihin soveltuvat vaatimukset, syntyy oletama laitteiden vaatimustenmukaisuudesta. Radiolaitedirektiivin piiriin kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka voivat käyttää radiotaajuuksia viestintään ja/tai radiomäärittelyyn.

Radiolaitteiden ja lisälaitteiden, kuten latauslaitteiden, täyden yhteentoimivuuden estää se, että tiettyihin luokkiin kuuluvissa langallista latausta käyttävissä radiolaitteissa käytetään erilaisia latausrajapintoja. Lisäksi käytössä on useita erilaisia pikalatausprotokollia, joiden vähimmäissuoritusastoa ei aina taata. Tästä syystä radiolaitedirektiiviin on tarpeen sisällyttää asianmukaiset vaatimukset, jotka koskevat tiettyjen radiolaiteluokkien latausrajapintoja ja -protokollia sekä tietoja, jotka kuluttajille ja muille loppukäyttäjille on annettava kyseisten radiolaiteluokkien latausominaisuuksista, kuten laitteen lataamisen edellyttämästä vähimmäis- ja enimmäistehosta.

Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain radiolaitteiden vaatimustenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevaan 30 lukuun koottiin radiolaitedirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä (HE 67/2016 vp) direktiivin täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset säännökset radiolaitteiden olennaisista vaatimuksista laitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Luku sisältää säännökset muun muassa radiolaitteiden olennaisista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuusolettamasta, talouden toimijoiden velvollisuuksista, ilmoitetuista laitoksista sekä tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, joilla pyritään edistämään markkinoilla olevien tuotteiden turvallisuutta. Luku sisältää myös asetuksenantovaltuudet, joiden mukaisesti radiolaitedirektiivin 44 artiklan nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä määriteltyihin tiettyihin radiolaiteluokkiin kuuluvien radiolaitteiden erityisistä vaatimuksista sekä rekisteröinti- ja merkintävelvoitteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu valtioneuvoston asetus

Lakiteknisistä syistä ja sääntelyn sujuvoittamiseksi komission antamilla delegoiduilla säädöksillä täsmennettävistä yksityiskohtaisista vaatimuksista ja velvoitteista ei säädetä lain tasolla. Radiolaitedirektiivin 44 artiklan nojalla annetuissa säädöksissä määriteltyihin tiettyihin radiolaiteluokkiin kuuluvien radiolaitteiden radiolaitedirektiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaisista erityisistä vaatimuksista sekä 5 artiklan 1 kohdan mukaisista rekisteröinti- ja merkintävelvoitteista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 251 §:n 2 momentin ja 252 §:n 2 momentin nojalla kansallisesti valtioneuvoston asetuksella.

Asetusehdotuksen tavoite ja keskeiset ehdotukset

Tavoite

Asetusehdotuksen tavoitteena on radiolaitedirektiivin muutoksen kansallinen täytäntöönpano yhdessä sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin tehtyjen muutosten kanssa. Kansallisen lainsäädännön muutokset ovat tarpeen direktiivimuutoksen ja sen nojalla annettavien delegeoitujen säädösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Radiolaitedirektiivin muutos ehdotetaan kansallisesti täytäntöönpantavaksi direktiivin tarkoituksen ja sisällön mukaisesti ilman kansallisia laajennuksia.

Radiolaitedirektiivin muutoksen tavoitteena on estää tiettyjen radiolaitteiden markkinoiden pirstoutuminen latausrajapintojen ja -protokollien osalta, parantaa kuluttajien käyttömukavuutta sekä vähentää sähkö- ja elektroniikkalaiteromun määrää. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa tiettyjen radiolaitteiden latausrajapinnat, jotta ne voidaan ladata samanlaisella latausliittimellä. Muutosten myötä yhdenmukaistettaisiin myös pikalatausta tukevien laitteiden pikalatausprotokollat. Muutosdirektiivin tavoitteena on lisäksi varmistaa, että loppukäyttäjät saavat radiolaitteen ostaessaan tarvittavat tiedot sen lataustehoa koskevista ominaisuuksista ja laitteen kanssa yhteensopivasta latauslaitteesta. Talouden toimijoiden olisi tarjottava kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisuus hankkia tietyt radiolaitteet ilman latauslaitetta.

Keskeiset ehdotukset

Radiolaitedirektiivin 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan muutos edellyttää muutosta voimassa olevan radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen sääntelyyn, jolla kyseinen radiolaitedirektiivin kohta on kansallisesti täytäntöön pantu. Radiolaitedirektiivin uuden 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti radiolaitteet toimivat yhteen lisälaitteiden kanssa lukuun ottamatta radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa täsmennettyjen radiolaiteluokkien latauslaitteita, joihin viitataan erityisesti direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa. Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella täytäntöönpantaisiin radiolaitedirektiivin 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohta direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla. Muilta osin asetusehdotus vastaisi muutamia teknisiä muutoksia lukuun ottamatta sisällöltään voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta.

Asetusehdotuksen vaikutukset

Esitetyn sääntelymuutoksen myötä radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa luetellut muutospäätöksiin soveltamisalaan kuuluvat radiolaiteluokat erotettaisiin radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 1 kohdan lisälaitteita koskevan vaatimuksen osalta muista sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvista radiolaitteista.¹ Latausrajapintojen ja –protokollien yhdenmukaistamisen ulkopuolelle jäävien radiolaitteiden ei siten tarvitsisi toimia yhteen radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa tarkoitettujen radiolaiteluokkien latauslaitteiden kanssa. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28.12.2024 voimaan tulevan uuden 251 a §:n mukaan radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa tarkoitettuihin radiolaiteluokkiin kuuluvat radiolaitteet on rakennettava siten, että ne vastaavat mainitussa liitteessä asianomaiselle radiolaiteluokalle vahvistettuja latausominaisuuksia koskevia eritelmiä. Käytännössä direktiivimuutoksen soveltamisalaan kuuluvien radiolaiteluokkien yhteiseksi latausliittimeksi määriteltäisiin USB-C-tyyppin liitin. Asetuksen sisältöön tehtävä muutos on luonteeltaan sääntelyä selkeyttävä ja tekninen, eikä sillä ole itsenäisiä vaikutuksia.

Asian valmistelu ja lausunnot

Valtioneuvoston asetusluonnos on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä radiolaitedirektiivin muutoksen kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvän sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutoshankkeen yhteydessä. Asetusluonnos oli hallituksen esityksen liitteenä lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi-sivustolla aikavälillä 22.8.2023 – 29.9.2023. Lausuntopyyntö lähetettiin 62 taholle ja lausuntoja annettiin yhteensä 18. Lausunnoissa annetut kommentit eivät koskeneet asetusluonnosta.

Lausuntojen perusteella lakiehdotuksen mukaisia muutoksia ja sen tavoitteita pidettiin lähtökohtaisesti kannatettavina, positiivisina ja hyödyllisinä. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota radiolaitteiden markkinavalvontaan ja lakiehdotuksessa käytettyyn viittaustekniikkaan sekä esitettyihin tiettyjä radiolaiteluokkia koskeviin uusiin vaatimuksiin ja niiden kansallisen tason vaikutuksiin. Lausuntokierroksen perusteella hallituksen esitykseen tai asetusluonnokseen ei tehty merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Lausuntopalautetta on käsitelty tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 79/2023).

Asetusehdotuksen sisältö

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan radiolaitteiden tulisi toimia yhteen lisälaitteiden kanssa lukuun ottamatta radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa täsmennettyjen radiolaiteluokkien latauslaitteita. Latausrajapintojen ja –protokollien yhdenmukaistamisen ulkopuolelle jäävien radiolaitteiden ei siten tarvitsisi toimia yhteen radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa tarkoitettujen

¹ Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaisesti radiolaitteella tarkoitetaan laitetta ja sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähtetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten. Radiolaitteen määritelmä ei ole riippuvainen laitteen käyttötarkoituksesta, vaan radiolaitteeksi katsotaan myös esimerkiksi sähkölaite, jossa on sisäänrakennettu radiokomponentti.

radiolaiteluokkien latauslaitteiden kanssa. Muutoksella täytäntöönpantaisiin radiolaitedirektiivin 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohta direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla.

Radiolaitedirektiivin liitteen I a I osassa on luettelo niistä radiolaiteluokista, joihin kuuluvia radiolaitteita lain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (1186/2023) uudet vaatimukset koskevat. Radiolaitedirektiivin liitteen I a I osa sisältää myös latausominaisuuksia koskevat eritelmät, eli tarkemmat tiedot siitä, minkälainen radiolaitteen liittimen tulee olla ja mitkä standardit sen tulee täyttää. Muutosdirektiivin myötä komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan direktiivin liitteen I a säännöksiä.

Radiolaitedirektiivin liite I a on kokonaisuudessaan erittäin yksityiskohtainen ja tekninen. Liite sisältää tiettyjä radiolaiteluokkia koskevia yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia, eritelmiä, graafisia kuvia ja merkintöjä sekä viittauksia standardeihin. Mainituista eritelmistä ja muista yksityiskohtaisista tiedoista ei ole tarkoituksenmukaista säätää lain tai asetuksen tasolla. Mikäli nyt esitetyllä viittaustekniikalla implementoitavat kohdat kirjoitettaisiin auki lain tai asetuksen tasolle, tulisi laaja sähköisen viestinnän palveluista annettu laki tai alemman asteinen asetus muutettavaksi aina komission antaessa delegoidun säädöksen, jolla muutetaan vain tiettyjä radiolaiteluokkia koskevia yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia, eritelmiä, graafisia kuvia ja merkintöjä tai standardeja.

Edellä kuvatun perusteella asetusehdotuksessa viitataan suoraan radiolaitedirektiivin liitteeseen I a. Samaa viittaustekniikkaa käytettiin radiolaitedirektiivin muutoksen täytäntöönpanossa myös sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisen yhteydessä. Viittaustekniikkaa ja sen perusteluja on käyty tarkemmin läpi hallituksen esityksessä laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 79/2023).

Valtioneuvoston asetusta valmisteltaessa radiolaitedirektiivin liitteen I a I osan mukaisia radiolaiteluokkia ovat kädessä pidettävät matkapuhelimet ja videopelikonsolit, tabletit, digitaalikamerat, kuulokkeet, kuulokemikrofonit, kannettavat kaiuttimet ja navigointijärjestelmät sekä sähköiset lukulaitteet, näppäimistöt, hiiret ja nappikuulokkeet. Myös kannettavat tietokoneet on mainittu listauksessa, mutta niiden osalta muutosdirektiivin säännökset tulevat sovellettavaksi vasta 28.4.2026 alkaen. Sääntely koskee näihin radiolaiteluokkiin kuuluvista radiolaitteista sellaisia, joissa on irrotettava tai kiinteä ladattava akku.

Pykälään tehtäisiin lisäksi teknisiä sanamuotoja koskevia täsmennyksiä. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen sääntelyä.

2 §

Pykälään tehtäisiin teknisiä tarkennuksia sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja radiolaitedirektiivin nimien osalta. Viittaus tietoyhteiskuntakaareen korvattaisiin viittauksella sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen sääntelyä.

3 §

Esitetään, että valtioneuvoston asetus tulisi voimaan 28.12.2024. Radiolaitedirektiivin liitteen I a I osan 1.13 kohdassa tarkoitettujen radiolaiteluokkien osalta sitä kuitenkin sovellettaisiin vasta 28.4.2026 lukien.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Liikenne- ja viestintäministeriö, ylitarkastaja Fanni Thessler